

Verslag

2e gesprek ^{5.1.2.e} en gedeputeerde Water en bodem d.d. 18 november 2024 | 12:00u – 13:30u

Aanwezig Stichting: ^{5.1.2.e}

Aanwezig provincie: Saskia Boelema (gedeputeerde), ^{5.1.2.e} verslag), ^{5.1.2.e}

^{5.1.2.e}

^{5.1.2.e}

Samenvatting:

Op 18 november sprak ^{5.1.2.e} met de gedeputeerde Water en bodem en ondersteunende ambtenaren over het voornemen van provincie en Brabant Water voor een nieuwe winning nabij Kruisland. Dit was het tweede gesprek, na een eerste kennismaking in maart 2024. Samengevat:

1. Beelden gewisseld over het proces van totstandkoming van de MER.
2. Provincie vraagt zich af: we kunnen, moeten en willen van alles op papier zetten, maar kun je als stichting op een gegeven moment conclusies die daaruit volgen ook omarmen? Stichting begrijpt de noodzaak van drinkwaterlevering, maar geeft aan tegen de winning te zijn en tegen de winning te blijven.
3. De Stichting stelt vragen bij de nut en noodzaak van de winningen en bij de locatiekeuze in dit kapitaalintensieve landbouwgebied.
4. De Stichting wil dat serieus gekeken wordt naar alternatieven, zoals waterbesparing, gebruik van Maaswater, het afvalwater van Cosun, de levering aan Evides vanuit winning Seppe en de mogelijkheden van Water uit de Wal.

5. De Stichting heeft zorgen over droogte, bodemdaling en zettingen en beperkingen voor de landbouw (op termijn).
6. Als de winning er dan toch komt, wat de stichting niet hoopt, dan zou het helpen als de provincie garanties kan geven dat het blijft bij maximaal 3,5 miljoen m³/jaar.
7. Stichting ergert zich aan de interactie met Brabant Water

Op de volgende pagina's worden deze punten nader toegelicht op basis van het gesprek.

De geformuleerde acties zijn:

1. Actie provincie: Statenmededeling + 2 actieplannen drinkwaterbronnen Evides en Brabant Water + Rapport WiBo toesturen.
2. Actie stichting: aangeven welk RHDHV rapport bedoeld wordt met de suggesties voor het verder benutten van bestaande winningen.
3. Actie provincie: bij BW navragen in hoeverre dit is meegenomen in de prognoses van de stijging van de watervraag.
4. Actie provincie: verifiëren bij Brabant Water in hoeverre gesprekken met Cosun zijn gevoerd en of het alternatief Water uit de Brabantse Wal voldoende is uitgewerkt in het MER.
5. Actie provincie: met Brabant Water in gesprek over de kwaliteit van de nulmeting bodemdaling en het zoveel mogelijk meenemen van gebiedsinformatie (oa veenlagen).
6. Actie provincie: aandacht voor gebiedsspecifieke kenmerken, zoals veenlagen in de ondergrond en de wateroverlastgevoeligheid van het gebied.
7. Actie provincie: Uitzoeken in hoeverre garanties kunnen worden gegeven dat de winning nooit groter wordt dan 3,5 mln m³/jaar.
1. Beelden gewisseld over het proces van totstandkoming van de MER.

Volgens de originele planning zou de MER zou er sinds oktober al zijn. Er zit vertraging in de MER, omdat bepaalde onderwerpen nog een betere onderbouwing vereisen. Dan gaat het bijvoorbeeld over de effecten op de natuur en de Kaderrichtlijn Water. De Stichting geeft aan dat er volgens een notitie van de Gemeente Steenberghe de MER in januari klaar zou moeten zijn. Provincie geeft aan dat Brabant Water er geen belang bij heeft om het proces te vertragen, maar de MER pas wil publiceren als deze kwalitatief goed genoeg is. Brabant Water heeft de provincie aangegeven dat het nu daarvoor nog geen deadline kan noemen.

2. Provincie vraagt zich af: we kunnen, moeten en willen van alles op papier zetten, maar kun je als stichting op een gegeven moment conclusies die daaruit volgen ook omarmen? Stichting begrijpt de noodzaak van drinkwaterlevering, maar geeft aan tegen de winning te zijn en tegen de winning te blijven.

Geen aanvullende toelichting

3. De Stichting stelt vragen bij de nut en noodzaak van de winningen en bij de locatiekeuze in dit kapitaalintensieve landbouwgebied.

- Stichting: de piek van de watervraag / levering lag in 2020. Boelema: voor ons is leidend wat de vraag in de toekomst gaat zijn. Daarbij moeten we ontwerpen op maatgevende omstandigheden: groeiende bevolking, extra woningen, droge zomers, en dan zien we – helaas – een groeiende watervraag.
 - Communicatie waterbesparing ontbreekt nog. Waarom wordt daar niet meer op ingezet? Boelema: ik ben het helemaal eens dat er bij waterbesparing nog veel te winnen valt. Ik grijp elke gelegenheid aan om dat te benadrukken. Alleen: we hebben een wettelijke plicht om te voldoen aan de leveringsplicht en dan kan ik niet eventuele waterbesparing inboeken. We moeten ontwerpen op worst-case. Voor de korte termijn sluit Brabant Water nieuwe bedrijven die meer dan 20.000 m³/jaar willen gebruiken niet meer aan in West-Brabant. We doen nu in Tilburg een pilot met regenwater- en grijswatergebruik. Dat is kostenverhogend. Bovendien ontbreekt het aan regelgeving om op grote schaal waterbesparende technieken toe te passen. In een Statenmededeling over drinkwater geven we aan wat we op het vlak van waterbesparing doen. **Actie Provincie:** Statenmededeling en regionale actieplannen delen.
 - Wat doet de krimp van de veestapel, die we verwachten, met het verlagen van de watervraag? Provincie: dit hebben we niet paraat. **Actie provincie:** bij BW navragen in hoeverre dit is meegenomen in de prognoses van de stijging van de watervraag.
 - 236 → 225 → 205. Waar is de 10% aan gerelateerd? Aan 225 of 236? Zit daar niet de ruimte van 3,5 mln m³/jaar. Is Kruisland dan wel nodig, als brak grondwater en zeewater al ontwikkeld worden?
4. De Stichting wil dat serieus gekeken wordt naar alternatieven, zoals waterbesparing, gebruik van Maaswater, het afvalwater van Cosun, de levering aan Evides vanuit winning Seppe en de mogelijkheden van Water uit de Wal.

De Stichting wil in de MER de alternatieven terugzien. Ook met het Meest Milieuvriendelijke Alternatief. Water van de Brabantse Wal en het water uit het COSUN proces.

- Provincie: deze alternatieven Cosun en Water uit de Wal zijn in beeld en worden uitgewerkt in het MER. Voor de bereiding van drinkwater zijn dat geen doelmatige alternatieven. Dat neemt niet weg dat we die stromen moeten herbenutten. Stichting: we vinden dat een spaarbekken voor Walwater onvoldoende serieus is bekeken als mogelijkheid. Dat zou kunnen in Bergen op Zoom / Oosterschelde. Provincie: dat vraagt wel flink wat oppervlakte, mogelijk ook van agrarische gronden. Dat lijkt ons op basis van wat wij nu weten een alternatief met een veel grotere impact voor de omgeving dan een nieuwe winning bij Kruisland. Bovendien is de betrouwbaarheid van de bron bij de winning in Kruisland groter. Stichting: provincie moet de ruimtelijke claim van zo'n alternatief niet overdrijven. Maak er maar eens een rekensom van (**actie provincie**).
- Provincie is het met de stichting eens dat je het Walwater beter moet benutten. Rapportage nog eens opnieuw beschouwen. Dit wordt ook als alternatief in het MER beschouwd.
- Seppe 7 miljoen m³/jaar. In hoeverre zitten daar nog mogelijkheden? Evides heeft dat water ook nodig. Evides maakt grotendeels gebruik van Maaswater. Dat gebruik zit al bijna aan de max, waardoor Maaswater voor Brabant Water geen volwaardig alternatief is. Ook voor Evides is dit nog

niet toereikend, waardoor ook drie winningen op de Brabantse Wal en levering vanuit winning Seppe nodig is om aan de leveringsplicht in Midden-Zeeland te voldoen.

- Je zit ook met gedane investeringen in de infrastructuur. De infrastructuur is historisch gegroeid, waardoor er ook bedrijfsmatige redenen zijn om bepaalde keuzes te maken.
- Stichting: Brabant Water heeft zelf ook in beeld gebracht welke bestaande winningen nog extra benut kunnen worden. **Actie stichting:** aangeven welk RHDHV rapport bedoeld wordt met de suggesties voor het verder benutten van bestaande winningen.
- Boelema: Er is ook een droogteagenda. Dat betekent dat we kijken waar we met minder grondwater toe kunnen. Alle vergunningen worden dan onder de loep genomen. Bij Gilzerbaan hebben we besloten om de vergunning op te rekken met 3,3 miljoen m³/jaar.
- WiBo 2022: waar kan aanvullend grondwater gewonnen worden? Zoektocht 5-10 mln m³/jaar. In West-Brabant is dat de winning Oosterhout, Waalwijk, Oss. Dat is 3x 1 mln m³/jaar. Daarnaast zetten we in op twee nieuwe drinkwaterreserveringsgebieden in de gemeenten Drimmelen en Heusden.

Boelema praat ook met de Inspectie voor Leefomgeving en Transport, die o.a. toezicht houdt op de drinkwaterbedrijven. Provincie heeft een taak om de leveringszekerheid te garanderen. De ILT ziet er op toe dat de provincie die verantwoordelijkheid waarmaakt. De ILT toetst op de leveringszekerheid, drinkwaterkwaliteit en de doelmatigheid zowel voor de korte als de lange termijn. De provincie en het drinkwaterbedrijf moeten ook uitleggen welke alternatieven onderzocht zijn en welke dan tot leveringszekerheid leiden. Met alle informatie voor handen maakt de provincie de afweging dat de grondwaterwinningen Kruisland en Gilzerbaan nu nodig zijn om de leveringszekerheid in West- en midden-Brabant te garanderen. Daarnaast zetten we in op brakwater en zeewater als bron voor de middellange termijn.

5. De Stichting heeft zorgen over droogte, bodemdaling en zettingen en beperkingen voor de landbouw (op termijn).
- Ten aanzien van beperkingen voor het agrarisch grondgebruik: De provincie wijst ook boringsvrije zones aan voor drinkwaterreserveringsgebieden. Daar gelden dan dezelfde beperkingen – die overigens vooral betrekking hebben op aardwarmte en niet op het landgebruik aan maaiveld – als straks in Kruisland, terwijl daar nog niet eens een drinkwaterwinning komt.
 - Provincie: van wat wij weten en zien van de effecten van de winning, hebben wij als provincie een andere inschatting van negatieve effecten dan de Stichting. We zijn het wel met de stichting eens dat gebiedsinformatie zoveel als mogelijk zijn weg moet vinden naar het MER. Ten aanzien van bodemdaling moet er ook geen misverstand zijn over een deugdelijke nulmeting en eventuele, onverhoopte schadeafwikkeling. **Actie provincie:** met Brabant Water in gesprek over de kwaliteit van de nulmeting bodemdaling en het zoveel mogelijk meenemen van gebiedsinformatie (oa veenlagen).
 - Overgangsgebied zand naar klei, daar zit turf in de grond. Als dat droogvalt, krijg je verzakkingen. Angst voor mensen wiens huizen verzakken. (noot provincie na afloop van het overleg: op dit moment zijn er al agrarische onttrekkingen (berekening). Speelt dit fenomeen daar dan ook al bij?). Provincie: we moeten zo goed als mogelijk informatie die beschikbaar is, meenemen in het MER.

- Toename chloridegehalte, aantrekken brak grondwater. Data hebben we niet en krijgen we ook niet van Brabant Water. Provincie: dit heeft een plek in het MER.
 - Stichting: de Structuurvisie Ondergrond spreekt van duurzaam veilig en efficiënt gebruik van de ondergrond. Wordt dat hier wel nageleefd? Provincie: met de informatie die we nu hebben, achten wij deze locatie als minst slechte locatie voor een nieuwe winning. We werken daarmee in van de aangehaalde principes van de Structuurvisie Ondergrond. Het MER moet daar meer informatie gaan verschaffen.
6. Als de winning er dan toch komt, wat de stichting niet hoopt, dan zou het helpen als de provincie garanties kan geven dat het blijft bij maximaal 3,5 miljoen m³/jaar.

Geen aanvullende toelichting.

7. Stichting ergert zich aan de interactie met Brabant Water
- Deze polder is het laagst gelegen deel van de omgeving. In 1998 stond het hele gebied onder water. Laconiek antwoord van Brabant Water helpt niet om er vertrouwen in te krijgen.
 - Brabant Water deelt de rapportage over de proefboring niet.
 - Stichting: Brabant water is volgens onze informatie helemaal niet bij Cosun geweest, terwijl ze dat alternatief wel hadden beloofd om te bekijken. Brabant Water komt op dat punt zijn afspraken niet na. **Actie provincie:** verifiëren bij Brabant Water in hoeverre gesprekken met Cosun zijn gevoerd.
 - Communicatie: Brabant Water communiceert iedere keer in de media maar over code rood. Zoeken wij als stichting een keer de lokale media op, hangen ze meteen aan de lijn. Het komt ons niet professioneel over. De focus van Brabant Water ligt op allerlei groeperingen en de raad, maar de echt belanghebbenden, de eigenaren, betreft Brabant Water onvoldoende.

Tot besluit:

- Boelema: Het is goed dat we het over deze inhoud kunnen hebben. Het siert u dat u zich hierin zo verdiept heeft. De provincie gaat aan de slag met de geformuleerde acties.